

25

Antonio Bonfini
Vérvád Nagyszombatban
1494

Antonio Bonfini, *Rerum Ungaricarum decades*, v, 4, 64 skk. (1493)

Ú j a b b k i a d á s o k :

Antonio Bonfini, *Rerum Ungaricarum decades*, IV/1, ed. József Főgel, Béla Iványi & Ladislaus Juhász (Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum, Saeculum XV, tom. 4, pars 1: Decades 4 et 5) (Budapest: Királyi Magyar Egyetemi Nyomda – Lipsiae: B. G. Teubner, 1941 [1945]; reprint, Budapest: Akadémiai Kiadó – Lipsiae: B. G. Teubner, 1976), pp. 254–255

Grünvald Fülöp & Scheiber Sándor, szerk., *Magyar-zsidó oklevéltár – Monumenta Hungariae Judaica*, V/1 (Budapest: A Magyar Izraeliták Országos Képviselőlete, 1959), pp. 87–88, no. 195 (latin szöveg)

F o r d í t á s :

Antonio Bonfini, *A magyar történelem tizedei* (Budapest: Balassi Kiadó, 1995), p. 987 (Kulcsár Péter fordítása) (magyar)

Iisdem mensibus Tyrnavie Iudei quidam, cum se diro atque immani quodam scelere obstrinxissent, meritum sane supplicium invenerunt. Duodecim viri cum duabus mulieribus ingenuum adolescentem Christianum occulte captum atque in proximas edes abductum obstructis repente faucibus misere strangularunt et adapertis venis sanguinem eius, dum animam sensim et singultim efflaret, partim absorbuerunt, partim aliis asservarunt, corpus autem in partes dissectum membratim humi defoderant. Cum adolescens diu a parentibus quesitus nusquam appareret satisque constaret eum pridie in vico Iudeorum versatum haud postea fuisse conspectum, legitima in Iudeos questio constituitur. Lictores in eorum edes immissi deprehensis recentibus cruoris notis dominum cum tota familia comprehendunt; in questionem abrepte mulieres metu tormentorum adacte totam facinoris indignissimi seriem confitentur: quarum testimonio convicti reliqui palatini iussu, qui prefectus urbis erat, omnes magnó ad id excitato in foro incendio conflagrarunt, alii, qui minus videbantur obnoxii, magnó pecunie numero sunt mulctati. Cum autem e senibus causas tanti patrandi facinoris per tormentorum cruciatum eruerent, quattuor eas esse reperiebant, quibus Tyrnaviae tum et alias sepe in aliis regionibus eo se Iudei flagitio astrinxissent; unam, quod ita maiorum auctoritate persuasum haberent Christiani hominis sanguinem perpetuis in circumcissione appositum sistendo sanguini opportunum esse remedium; alteram, quod eundem ad conciliandum inter se amorem plurimum valere in cibo datum existimarent; tertiam, quod cum viri ac mulieres eque apud eos fluxu menstrui laborarent, sanguinem hominis Christiani epotum idoneam ad id morbi esse medicinam experti erant; quartam, ut vetus apud se, sed reconditum decretum exequeretur, quo quotidianis sacrificiis in aliqua regione Christianum deo sanguinem libare coguntur, quo factum esse dictitabant ut in eum annum ea sors Iudeis Tyrnaviensibus obtigisset. Hec omnia salutis anno quadringentesimo nonagesimo quarto supra millesimum incommoda contigerunt.

(...) Ezekben a hónapokban néhány nagyszombati zsidó, aki bizonyos kegyetlen és borzasztó bűnben megmakacsolta magát, elnyerte méltó büntetését. Tizenkét férfi meg két asszony titokban elfogott egy szabad születésű keresztény gyereket, bevitte egy közeli házba, és a szerencsétlent torkon ragadva azonnal megfojtotta, aztán ereit fölvtágva, míg lelkét lassan és apránként kilehelte, vérért részint megitták, részint eltették mások számára, testét feldarabolták és részenként elföldelték. A szülők sokáig keresik a gyereket, de nem találják, az viszont bebizonyosodik, hogy az előző nap a zsidók utcájában tartózkodott, s aztán nem látták többé, ezért elrendelik a zsidók ellen a törvényes nyomozást. Poroszlókat küldenek a házukba, aki fölfedezve a friss vérnyomot, a ház urát egész családjával együtt elfogják; a vallatás során az asszonyok a kínzástól való félelmükben az iszonyatos tett egész lefolyását feltárják; vallomásuk alapján a nádor,¹ aki egyben a város elöljárója is, megparancsolja, hogy néhány bűntársat a piacon az e célra felállított máglyán égessenek el, a többieket, akik kevésbé látszottak vétkeseknek, súlyos pénzbüntetésre ítélik. Amikor pedig az öregekből kínzással kicsikarták e szörnyű büntett okát, négyet tudtak meg, ami a zsidókat Nagyszombatban is meg gyakran más vidékeken is efféle gyalázatra kötelezi; az egyik, hogy őseik tanítása szerint körülmetélkedésnél a keresztény ember vére kitűnő szer a vérzés elállítására; a másik, hogy úgy hiszik, ugyanez ételben beadva nagyon sokat használ a szerelem felkeltésében; a harmadik, hogy náluk mind a férfiak, mind a nők egyképpen szenvednek a havibajtól, és úgy tapasztalták, hogy ha keresztény ember vérért isszák, az gyógyszer erre a betegségre; a negyedik, hogy van náluk egy ősi, titkos törvény, mely szerint a mindennapi istentisztelet során más-más vidéken keresztény vért kell áldozniuk az istennek, és állítólag az történt, hogy ebben az évben a nagyszombati zsidókra került a sor. Mindeme szörnyűség az üdvösség négyszázkilencvenharmadik esztendejében esett ezer fölött.

¹ Ebben az évben a nádor Szapolyai István volt (1492–1499).